

Ajuntament
de Barcelona

Institut de Cultura de Barcelona

MEMÒRIA 2016

Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona

Març de 2017

MUSEU
ETNOLOÒGIC
DE BARCELONA

MUSEU DE
CULTURES DEL MÓN
DE BARCELONA

1. Presentació

2. Fons patrimonial i documental

Principals accions desenvolupades durant el 2016:

- 2.1 Documentació
- 2.2 El Fons documental en línia
- 2.3 Conservació i restauració de les col·leccions
- 2.4 Préstecs
- 2.5 Donacions
- 2.6 Arxiu fotogràfic
- 2.7 Biblioteca
- 2.8 Projecte memòria dels museus municipals

3. Programes públics

- 3.1 Exposicions permanents i temporals
- 3.2 Activitats
- 3.3 Museu Nòmada
- 3.4 Programació educativa: visites comentades i tallers per a famílies i escolars
- 3.5 Comunicació i difusió

4. Relacions externes

- 4.1 Projecte europeu SWICH
- 4.2 Xarxa de museus etnològics i l'Observatori del patrimoni etnològic i immaterial
- 4.3 Estudiants en pràctiques

5. Recursos

- 5.1 Pressupost
- 5.2 Recursos Humans

1. PRESENTACIÓ

L'any 2016 el Museu ha remodelat la planta quarta de la seu de Montjuïc amb motiu de la presentació de la seva exposició de referència *LES CARES DE BARCELONA*, mostrant una museografia renovada, amb la voluntat d'oferir una visió actualitzada del discurs museològic a partir de l'antropologia urbana. El museu continua divulgant reflexions sobre la societat actual mitjançant el coneixement científic i el coneixement estètic, amb els objectes de les col·leccions com a element il·lustrador dels conceptes complexos que s'hi presenten. Al Museu es pretén fer pensar sobre l'entorn social i cultural dels pobles que han produït els objectes, tant en el passat com en el present. En aquest sentit destaca l'exposició *IKUNDE, Barcelona Metròpoli Colonial*, que s'ha presentat en la sala de Temporals de la seu del carrer de Montcada, on s'exposa una mirada crítica al nostre passat colonial.

Dins el projecte que el Museu comparteix amb altres museus d'Europa *SWICH Sharing a World of Inclusion Creativity and Heritage*, destaca l'exposició *DIÀLEGS AMB ÀFRICA*, fruit del laboratori-taller amb grups de persones africanes residents a Catalunya.

El Museu continua volent ser un espai de participació i generador de coneixement des de la museologia social, posant també un accent especial en el Patrimoni Cultural Immaterial. En aquest sentit destaca la continuïtat del projecte de mostres itinerants *MUSEU NÒMADA*, tant per la seva dimensió de país –és l'únic projecte d'aquestes característiques de gran abast a nivell nacional- com per la seva repercussió social - 52.388 visitants i 40 itineràncies arreu del món-.

La intensa programació d'activitats continua essent la línia més dinàmica i renovadora dels projectes del Museu.

Josep Fornés, director.

2. EL FONS PATRIMONIAL I DOCUMENTAL

PRINCIPALS ACCIONS DESENVOLUPADES DURANT EL 2016:

2.1 DOCUMENTACIÓ

Elaboració de protocols. Els protocols de procediment que s'han creat el 2016 permeten concretar els detalls necessaris del registre i inventari de les col·leccions del MEB i adaptar les normes ja establertes per l'ICUB a les característiques de les col·leccions del MEB. Els protocols han permès ampliar la garantia metodològica i homogeneïtzar de forma contrastada les formes de treball. També han permès millorar la necessitat de controlar i conduir la múltiple intervenció de les empreses de serveis que treballen al museu.

Programa d'unificació en MuseumPlus de les diverses bases de dades d'inventari i registre que s'han anat configurant conforme es concretaven els diversos espais de reserva i exposició del MEB. El programa es fonamenta en una aposta completament prioritària de centrar el registre inventari, documentació, catalogació i gestió de col·leccions exclusivament en l'aplicació MuseumPlus (l'aplicació municipal per a les col·leccions mobles).

Priorització per a la documentació i el registre de l'ús de MuseumPlus . Per a l'adaptació i adequació de la gestió del coneixement de forma acurada i sistemàtica a les metodologies i directrius de l'ICUB.

Ordenació i sistematització de directoris interns d'informació, arxius i depuració de dades. Projecte en 2 parts : a) reorganització dels directoris de treball de Col·leccions i Biblioteca del MEB. En concret s'ha impulsat un anàlisi detallat dels milers de fotografies digitals existents en directoris corporatius del MEB de col·leccions i disc durs externs per tal de poder fer la planificació de les campanyes d'ingesta i de tria i eliminació d'imatges. b) Inventari de presència de fitxes i expedients de col·leccions, per a determinar els buits i mancances, les pèrdues, facilitar els treballs i plans de treball amb documentació paper durant els inventaris i preveure el potencial de digitalització de buidats per al MuseumPlus

Inventari de presència de les col·leccions i registre. Durant 2016 es van millorar notablement els inventaris de la Sala de Reserva, Reserva visitable i Exposició Permanent de la seu de Santa Madrona i de la Sala de Tèxtil del magatzem extern de Montcada i Reixac. Els moviments de 2016 s'han registrat tots en un 70 %.

2.2 EL FONS DOCUMENTAL EN LÍNIA

Revisió de tesaurus i dèficits informats per a MuseumPlus i per a sortida en línia. Projecte de 2 anys. S'ha treballat per a actualitzar i corregir la major part dels 22.000 registres que es van analitzar el 2015 per a poder reobrir el catàleg en línia.

Inventari i tractament tècnic d'una part Arxiu històric (projecte Open Challenge). S'ha inventariat i descrit mínimament una secció de l'Arxiu Històric, relativa a les expedicions del MEB a Guinea. En aquesta secció s'ha digitalitzat la totalitat de la documentació.

2.3 CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ DE LES COL·LECCIONS

Projecte de condicionament de les col·leccions tèxtils. Projecte iniciat ja en el període anterior atesa la delicadesa estructural d'aquestes col·leccions. Durant el 2016 es va consolidar la protecció, neteja, condicionament en caixes, fundes, penjadors, i planeres, anòxia d'alguns objectes, tot plegat abastant un 70% del fons tèxtil total. El seu inventari de presència també es va acabar per aquest conjunt ubicat en la sala de tèxtil de Montcada i Reixac.

Detecció de necessitats en reserves i tasques conservació preventiva i restauració. S'han impulsat programes de detecció de necessitats en instal·lació i condicionament, conservació preventiva i restauració del conjunt de les col·leccions en les 3 seus: Montcada i Reixac, Santa Madrona i carrer Montcada. S'ha fet seguiment del projecte de compra de Dataloggers nous. S'han incrementat les prestatgeries i estructures de Montcada i Reixac. S'han buidat alguns elements no patrimonials de Montcada i Reixac. S'ha identificat elements no patrimonials de les 3 seus i s'ha proposat la reubicació en magatzem logístic per alliberar àrees de reserva i transit i treball de col·leccions. S'ha impulsat l'adquisició de nous deshumificadors necessaris per a establir la humitat relativa de Montcada i Reixac. S'han adquirit lots de noves caixes per a millorar el condicionament.

2.4 PRÈSTECES

S'ha realitzat el seguiment dels préstecs a exposicions destacant l'exposició "1516-2016 Tratados de Paz" al San Telmo Museoa de Donostia i "Vaixells de joguina" del Museu Marítim de Barcelona.

2.5 DONACIONS

Patrimonialització de donacions pendents. Durant 2016 s'ha realitzat una anàlisi i identificació de 136 expedients de donació a patrimonialitzar. En un primer tractament, pendent d'acabar durant 2017, s'ha treballat per completar documentació i identificar peces sobre un grup de més de 40 donacions, que és previst patrimonialitzar durant el 2017.

2.6 ARXIU FOTOGRÀFIC

Primer tractament de l'arxiu fotogràfic del museu. Campanya de 2 anys sobre l'arxiu fotogràfic que ara mateix és tancat a falta dels necessaris instruments de descripció, de l'ordenació adequada dels seus fons i del condicionament adequat de les imatges. El projecte de primer tractament es desenvoluparà plenament durant l'any 2017. És previst tractar les unitats documentals simples cap al 2018.

2.7 BIBLIOTECA

Adquisicions a) 77 nous títols per a tècnics; b) 12 subscripcions - Atenció a usuaris: a) consultes de més de 180 usuaris de diversa natura i procedència. Més 1.500 connexions al catàleg en línia. - Inventari i actualització publicacions periòdiques: s'ha completat i 456 Títols de revistes els registres i exemplars han estat actualitzats al catàleg en línia. Trasllat de les col·leccions de Montcada i Reixac. Una part considerable de les col·leccions bibliogràfiques de Montcada i Reixac es van reubicar de forma provisional al recinte de La Seca. Tractament tècnic de la bibliografia pendent: tractament tècnic i incorporació al catàleg informatitzat organitzant diversos transports parcials dels materials emmagatzemats a La Seca per al seu tractament. - Noves incorporacions bibliogràfiques al catàleg: 495.

2.8 PROJECTE MEMÒRIA DELS MUSEUS MUNICIPALS

Aquest projecte s'ha adoptat en el propi museu, basat en fonts orals i s'han realitzat 2 entrevistes més seguint els procediments de tractament d'aquest tipus de fonts, aprofundint i normalitzant la sistemàtica de treball amb l'aplicació Dedalo i els procediments de directoris de treball i ingesta en ClipFiles dels arxius audiovisuals obtinguts.

3. PROGRAMES PÚBLICS

3.1 EXPOSICIONS PERMANENTS I TEMPORALS

Pel que fa a les exposicions permanents no hi han hagut canvis museogràfics durant el 2016 (llevat de la reposició o substitució de peces de l'àmbit del Japó i de Mesomèrica a causa de la seva vulnerabilitat). Des del 1 de gener fins al 31 de desembre del 2016, el nombre de visitants ha estat de 75.419 al Museu de Cultures del Món i de 11.108 al Museu Etnològic. Cal tenir en compte que en el Museu Etnològic des del juliol fins al desembre només estava oberta al públic la Reserva visitable i la planta segona amb el mur i els àmbits d'antics oficis (en la tercera planta s'hi treballava per enllestir l'exposició de referència "Les cares de Barcelona", inaugurada el 22 de gener de 2017).

Les exposicions temporals durant el 2016 :

Terra de canterers i El sagrat, el profà i fa festa (seu de Montjuïc)

Són dues exposicions que van coincidir en el temps des de la seva inauguració a l'octubre de 2015 fins al juliol de 2016.

Terra de canterers és una aproximació a la cultura de l'aigua i d'alguns oficis relacionats: terrissaires i saurins. La mostra combinava peces contemporànies amb d'altres que il·lustren la varietat del Mediterrani occidental. Es presentà una mostra de la creació de tres mestres canterers contemporanis dels Països Catalans: Jordi Avante, de Miravet — Benissanet (les Terres de l'Ebre — el Principat de Catalunya); Emili Boix, d'Agost (l'Alacantí — el País Valencià); i Pere Coll, de Pòrtol (Mallorca — les Illes Balears).

El sagrat, el profà i la festa explora els orígens i la vigència del fet religiós a Catalunya, on entren en diàleg les tradicions religioses amb la identitat contemporània i les manifestacions festives. Diversos eixos ens guien a través de les diferents tradicions festives, i en destaquen aspectes que ens permeten pensar en el paper que la religió i els rituals han tingut i tenen a la nostra societat.

Ikunde, Barcelona, metròpoli colonial (seu del carrer Montcada)

Prenent com a fil conductor la creació d'Ikunde —un projecte municipal en mig de la selva que aprovisionà els fons zoològics, etnològics, arqueològics i botànics de molts equipaments de la ciutat—, l'exposició pretén revisar el vincle complex i ambigu entre Barcelona i Guinea. A diferència del que podria imaginar-se, l'autèntica metròpolis d'aquell colonial no va ser Madrid, sinó Barcelona. A mesura que es consolida l'empresa colonial, l'explotació de les riqueses del territori es va veure secundada per una xarxa cada vegada més nombrosa i diversa de colons i de projectes, alguns d'ells sota criteris que ja no eren únicament comercials, com Ikunde. L'exposició, inaugurada el 10 de juny, havia de finalitzar el febrer de 2017, però

finalment s'ha posposat la seva clausura fins al 30 de juny de 2017. Fins el 31 de desembre del 2016 l'havien visitat 27.807 persones.

Pessebre Nadal (seu del carrer Montcada)

Per la festivitat de Nadal es va muntar un pessebre al pati del Palau del Marquès de Llió, en el Museu de Cultures del Món, amb 28 figures, produïdes a escala real pel taller "Arte cristiano" d'Olot, que pertanyen a la col·lecció del Museu. L'exposició, que s'inicià el 16 de desembre i va finalitzar el 8 de gener del 2017, girava al voltant de les raons que expliquen l'arrelament d'aquesta tradició en els països catòlics en contraposició als països de confessió protestant. El nombre de visites fins el 31 de desembre de 2016, va ser de 23.025 persones

La mostra de "**Diàlegs amb Àfrica**", inaugurada el 1 de desembre del 2016 i exposada a l'aparador i a les vitrines del vestíbul del Museu de Cultures del Món, s'inscriu en el tema "Connectant diàspores d'objectes i persones" del projecte europeu SWICH, i mostra els objectes i narra les seves històries, explicades pels participants en els tallers celebrats durant els mesos de febrer i març que van propiciar el diàleg entre convidats afrocatalans i especialistes del Museu mitjançant els objectes que aportava cadascú. En el mes de desembre l'havien vist 983 persones.

3.2 ACTIVITATS

En el decurs del 2016 s'ha incorporat personal nou a l'organigrama del Museu Etnològic i de Cultures del Món, la qual cosa podria haver repercutit en la planificació de les activitats. Tanmateix, si bé es cert que un nou equip tècnic comporta canvis en el disseny i orientació de les activitats, hem d'aclarir que aquest no han estat el cas ja que es va optar, des del principi, per la continuïtat en ambdues museus. De manera esquemàtica, la programació es basa en quatre modalitats d'activitats en funció de l'autoria i de les dinàmiques de treball generades. Partint de les diferents tipologies presentem a continuació les dades de les activitats desplegades durant l'any 2016:

1.- Activitats pròpies amb format de cicle

Trencadís

A partir de l'1 de març es van celebrar 6 tertúlies amb els autors d'obres literàries relacionades amb temes antropològics tant diversos com la declaració dels Castellers Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la Unesco, o els costums i creences dels inuits en tundres del nord de Canadà, Alaska i a Groenlàndia. Les xerrades agrupades sota el "trencaadís" van reunir 66 persones a la seu del carrer Montcada (MCM) i 30 a la seu de Montjuïc (MEB).

Sherpa-Sonor

Entre els mesos d'abril i juliol, amb una periodicitat quinzenal, el Museu Etnològic i de Cultures del Món va acollir intèrprets de música que actuaven envoltats dels objectes exposats d'on era originari el seu repertori. La proposta consisteix en un viatge en el temps i l'espai a través de melodies tradicionals, introduïdes al públic profà per l'entorn de la col·lecció i per la presentació d'un expert coneixedor de cultura a la qual està vinculada. Les formacions musicals convidades al MCM van ser "Guitart & Binod Nepal" (Turquia i Afganistan) "Nord Indian Colors" (música Kathak, Hindustani) "Maya Yoshida música" (Japó tradicional) i al

MEB van estar presents “Carol Duran” (Occitània i Pirineu Fiddle), “Valentina Sousa Chonta trio” (Musica del Pacífic, Maia, Taino i Carib) Mexico Insòlit (Mèxic tradicional prehispanica) Dídac Ruiz (Àfrica, Cordòfones i percussions). Aquesta proposta de petit format, ateses les limitacions d’aforament dels espais expositius, va aplegar un total de 237 persones

Tambora, tijera i quena

Concerts de músiques arrelades a les costums i rituals dels pobles indígenes del subcontinent americà en col·laboració amb Casa Amèrica. Les actuacions de “Mandacaru” del Brasil, “Sikuris” de Bolívia , “Danzantes de tijereas” del Perú i “ Zaracunde” de Panamà, van tenir lloc els diumenges de juliol al Museu de les Cultures del Mon amb l’assistència de 1.220 persones

“Danzantes de tijereas” del Perú

Doc’s Noctàmbuls

Projeccions de documentals en el marc de la VI Mostra de Cinema Etnològic de Catalunya els divendres del mes de juliol als jardins Labiral. Les sessions en format “cinema a la fresca” (exterior del Museu Etnològic decorat com un embalat de festa major) tenien com a fil conductor un àrea geogràfica: Mèxic, representada pels curts “El Diablo de Pedro” (Instituto Nacional de Antropologia e Historia) i Brujos y curanderos (Comisión Nacional para el desarrollo de los Pueblos Indígenas); Canada/Alaska amb Nanook. (Robert J. Flaherty) i La sonrisa del sol (Francesc Bailón); Congo/guinea Equatorial amb Dimanche à Brazzaville (Adrià Mones i Enric Bach) i Melebga (Mireia Fort) i, per acabar, Índia /Nepal amb Lang Tang (Sebastien Montaz-Rosset) i La mina: historia de una montaña sagrada (Survival International). El públic congregat per tot el cicle va ser de 111 persones.

Cinema a la fresca a l'exterior del Museu Etnològic de Barcelona (Jardins Laribal)

De l'Imaginat al tangible

Conferències propositives en tant que presenten idees abstractes per reflexionar sobre qüestions que sovint resten recloses a l'àmbit acadèmic. Seguint aquest fil conceptual es van celebrar al Museu de Cultures del Món les conferències següents: "Presents incòmodes" amb Toni Serra, codirector dels arxius OVNI (Octubre); "Població horitzó 2050" amb Lola Sánchez Aguilera, Professora de Geografia a la Universitat de Barcelona i Presidenta del Grup de Població a la AGE. (novembre) i "Exvots, i si demanéssim les coses que volem a qui ens les pot donar" a càrrec de la dramaturga Raquel Tomàs (desembre). El cicle va tenir una assistència de 129 persones.

2.- Activitats pròpies associades a les exposicions.

Programa d'activitats Ikunde

El cicle de conferències, taules rodones, projeccions de documentals i tallers va començar al mes de setembre i concloure el mes de febrer del 2017, en un programa d'actes estructurat a partir el dijous i amb una periodicitat setmanal. Reconeixuts experts i investigadors en Guinea i en els processos de colonització han aportat informació sobre aquest període històric i el seu impacte en el nostre present, per exemple, ha intervingut Jacint Creus, expert en les missions claretianes, Antoni Armengol i Lluís Jené, autors del llibre "Els catalans de Guinea", Alba Mora i Anna Sanmartí, directores del documental "Je ne suis pas moi même", Francesca Bayre i Pere Ortín recopiladors i estudiosos de les imatges i fotografies d'Hérmic Films.

Programa de Nadal

De les activitats organitzades al voltant del pessebre exposat en el pati del Palau del Marquès de Llió i integrades al programa de Nadal, en destaquem la presentació de llibres "Celebrem el Nadal" d'Amadeu

Carbo amb 72 assistents i el Concert de Marcel Caselles, amb 52, ambdós celebrats al Museu de Cultures del Món.

3.- Activitats d'àmbit ciutat

Sota aquest epígraf s'agrupen les activitats en col·laboració amb altres entitats que són tutelades des de l'ICUB. Ens referim a les jornades de Portes obertes dels dos equipaments amb motiu de la celebració de grans esdeveniments i que gaudeixen d'una notable assistència de públic, com ara: LlumBCN (9.869 visitants al MCM), la Nit dels Museus, amb accions artístiques acordades amb els fàbriques de creació; La caldera en el MEB amb 951 assistents i l'Hangar en el MCM amb 6.548 assistents, 48H OpenHouse (200 al MCM i 76 al MEB), El Big Draw o taller de dibuix familiar organitzat conjuntament amb el museu Picasso, amb 216 assistents al MCM. Per últim, la jornada de Portes obertes durant la festivitat de la Mercè amb 872 visitants al MCM i 75 al MEB.

Big Draw, taller de dibuix familiar al Museu de Cultures del Mon

4.- Activitats en col·laboració amb entitats

El Museu Etnològic i de Cultures del Món col·labora sovint amb altres entitats per la realització d'activitats. Aquesta col·laboració va des de la cessió d'espais i infraestructures a la implicació en el disseny i organització de l'activitat. En el 2016 destaquem per la seva rellevància les activitats següents: Setmana de l'antropologia (amb 1.030 assistents al MCM), Llegim Joan Amades (780 al MCM), Cloenda del 125 aniversari Joan Amades (190 al MCM) Lliurament del Premi Cavall Fort o la Conferència sobre els nits ·L'Àrtic: un univers desconegut a la llum de les seves dones, les arnait". En relació a la seu de Montjuïc han estat activitats remarcables la Festa de puntaires (amb 20 persones), l'Aniversari de la independència de Veneçuela (57 persones) o la Jornada del Cànnabis (76 persones)

3.3 MUSEU NÒMADA

Hem continuat al llarg del 2016 amb el projecte del **Museu Nòmada** –exposicions itinerants amb suport portable d'enrotllables (roll-ups)- compartit amb la Xarxa de Cases de la Festa impulsada des de l'ICUB, en la qual s'inclou el Museu Etnològic. És un projecte amb 10 anys d'implantació i és l'únic projecte d'exposicions temàtiques itinerants de gran abast impulsat a nivell nacional. Les entitats que han acollit les mostres del Museu Nòmada han estat principalment les associacions dels barris del Barcelona i la seva àrea metropolitana, però també ajuntaments i entitats dels pobles de Catalunya, el País Valencià, les illes Balears i la Catalunya Nord. El projecte s'inscriu en el paradigma de la museologia social i la cultura de proximitat i de democratització del patrimoni, un paradigma que ha estat objecte d'elogi i reconeixement internacionals programant constantment exposicions d'arreu del món.

Les dades relatives a aquestes exposicions itinerants durant el 2016, han estat les següents:

TÍTOL	LLOC	DATA D'INICI	DATA FI	VISITES
BALLAR EL MORO	Sala d'exposicions Joan de Joanes (Bocairent)	27/01/2016	18/02/2016	162,00
BALLAR EL MORO	Auditori de la Casa de Ctra. de Biar (Biar)	15/04/2016	10/07/2016	726,00
CALENDARI DELS PAGESOS	Canònica de Sta. Maria (Vilabertran)	01/09/2016	25/09/2016	2.000,00
CALENDARI DELS PAGESOS	Auditori Vallhonrat (Rubí)	07/04/2016	03/05/2016	174,00
CALENDARI DELS PAGESOS (1)	Museu Mpl. Can Ventura del Vi. (Cabriels, El Maresme)	01/10/2016	30/10/2016	394,00
CALENDARI DELS PAGESOS (1)	Museu de la Pagesia de Castellbisbal (Castellbisbal)	05/02/2016	27/03/2016	84,00
EL QUIXOT DELS IGNORANTS	La Casa dels Entremesos	09/05/2016	13/06/2016	3.890,00
EL TEATRE DEL COS	Centre Artesà Tradicionari (Barcelona)	07/03/2016	08/04/2016	5.200,00
EL TEATRE DEL COS	SCE La Lira - Sant Andreu (Barcelona)	03/05/2016	10/06/2016	300,00
EL TEATRE DEL COS	Sales d'exposició del Museu Diocesà (Tarragona)	10/07/2016	30/07/2016	9.600,00
EL TEATRE DEL COS	Convent de Sta. Clara (Castelló d'Empúries)	07/09/2016	12/09/2016	500,00
EL TEATRE DEL COS	Campus de Ciutadella (Universitat Pompeu Fabra)	13/09/2016	19/09/2016	200,00
EL TEATRE DEL COS	Centre Cívic La Morera (Badalona)	28/10/2016	28/11/2016	342,00
FALLES I FOGUERES	Tradicionari (Barcelona)	08/06/2016	22/07/2016	3.800,00
FAM I GUERRA	Centre Cívic La Sagrera "La Barraca" (Barcelona)	20/05/2016	13/06/2016	140,00
FAM I GUERRA	SCE La Lira - Sant Andreu (Barcelona)	30/03/2016	03/05/2016	585,00
FAM I GUERRA	Centre Cívic Fort Pienc (Barcelona)	07/11/2016	05/12/2016	300,00
FAM I GUERRA	Centre Cívic El Sortidor (Barcelona)	03/10/2016	02/11/2016	125,00
JOAN AMADES, Memòria d'un poble	Canònica de Sta. Maria (Vilabertran)	01/09/2016	25/09/2016	2.000,00
JOAN AMADES, Memòria d'un poble	Casal Pere Quart (Òmnium Cultural de Sabadell)	03/10/2016	20/10/2016	150,00
JOAN AMADES, Memòria d'un poble	Centre de Ctra. Pop. La Violeta de Gràcia (Barcelona)	01/02/2016	29/02/2016	1.312,00
LA NIT DE SANT JOAN	C.M.C.P. (Sant Andreu Can Galta Cremat)	22/06/2016	03/10/2016	120,00
LA NIT DE SANT JOAN	Museu de la Pagesia de Castellbisbal (Castellbisbal)	12/05/2016	17/06/2016	33,00
LA PATUM	Sala d'exposicions de l'of. de la Generalitat (Perpinyà)	25/07/2016	28/08/2016	2.500,00
LA PATUM I ALTRES PATRIMONIS	Casa de Ctra. (Olesa de Montserrat)	01/06/2016	22/06/2016	320,00
LA PATUM I ALTRES PATRIMONIS	Casa dels Gegants (Lleida)	05/05/2016	30/05/2016	689,00
MEQUINENSA	Bibl. Ramon Berenguer IV (Almenar - Lleida)	11/01/2016	29/01/2016	45,00
MEQUINENSA	Institut La Serra (Mollerusa)	25/02/2016	18/03/2016	600,00
MEQUINENSA	Espai Cultural de la Fundació Sabadell (Sabadell)	01/04/2016	11/04/2016	264,00
MUSICS DE FESTA	societat Cultural i Esportiva La Lira (Barcelona)	23/11/2016	10/01/2017	750,00
MÚSICS DE FESTA	Centre Cívic Joan Oliver (Barcelona)	02/05/2016	31/05/2016	300,00
ORQUESTRES I LLIBERTAT	Centre Cívic Joan Oliver "Pere Quart" (Barcelona)	04/04/2016	28/04/2016	300,00
PEDRA SECA	Museu Mpl. Can Ventura del Vi. (Cabriels, El Maresme)	28/03/2016	30/04/2016	750,00
PEDRA SECA	Ajuntament de Mura (Mura)	01/09/2016	03/09/2016	100,00
PIROTÈCNIA DE FESTA	C.M.C.P. (Sant Andreu Can Galta Cremat)	05/10/2016	13/12/2016	250,00
PIROTÈCNIA DE FESTA	Casal de Barri de Poble Nou (Barcelona)	01/06/2016	01/07/2016	80,00
PIROTÈCNIA DE FESTA	Envelat Mpl. Can Conde (Cabrera de Mar)	28/07/2016	09/08/2016	135,00
PIROTÈCNIA DE FESTA	La Granja Espai Cultural (Sta. Perpètua de Mogoda)	22/08/2016	20/09/2016	168,00
SOM CULTURA POPULAR	Fabra i Coats (Barcelona)	21/01/2016	24/01/2016	13.000,00
	Total visites			52.388,00
	Total itineràncies			40

3.4 PROGRAMACIÓ EDUCATIVA: VISITES COMENTADES I TALLERS PER A FAMÍLIES I ESCOLARS

En la nova etapa iniciada amb la inauguració de la nova exposició permanent del Museu Etnològic, que al mateix temps ha de confluïr amb les activitats que es duen a terme al Museu de Cultures del Món, hem posat en marxa una **programació d'activitats conjunta** adreçada a **públic familiar** amb un cicle anomenat "**Els diumenges ens movem**", que hem desenvolupat en dos moments de l'any, a la primavera i a la tardor. Així, d'una banda, al Museu Etnològic s'ha prioritzat les temàtiques relacionades amb el joc, l'oralitat i els oficis antics amb activitats com *Jocs d'arreu*, *Contes d'aigua dolça i salada*, *La cabana del pastor* i *Tast de mar*. D'altra banda, al Museu de Cultures del Món s'ha posat l'accent en l'enfoc des de l'antropologia amb activitats com *Màscares del món*, *Terrissaires antics* i *Decorem la nostra casa comunitària*. El total de públic assistent han estat de 373 persones, sent més nombrós el del MCM; al MEB, han afectat les ja sabudes dificultats d'accés i els altres usos de ciutat, als caps de setmana, de la muntanya de Montjuïc. També, hem programat tallers familiars amb motiu de les vacances del Nadal, com per exemple *Construcció d'instruments musicals* al Museu de Cultures i *Un museu de llegenda* al Museu Etnològic, entre d'altres, amb 76 persones assistents. Les avaluacions que el públic ens ha deixat són positives, cosa que conviden a continuar en la mateixa línia de treball, buscant l'encaix entre la programació i la comunicació del conjunt de la programació d'activitats de les dues seus.

La Cabana del Pastor – cicle “els diumenges ens movem” al Museu Etnològic (Jardins Laribal)

Històries de rulot i carromato - cicle “els diumenges ens movem” al Museu Etnològic

Decorem la nostra casa comunitària– cicle “els diumenges ens movem” al Museu de Cultures del Món

La **programació educativa** del 2016 amb activitats adreçades a escoles i instituts, a més dels grups d'adults ha estat un dels centres d'interès més destacats, connectant amb una de les funcions principals dels museus, la difusió del patrimoni. Al Museu de Cultures del Món, s'ha donat continuïtat a l'oferta educativa de la temporada anterior 2015-2016 amb la qual es va inaugurar el museu al mes de febrer del 2015 i desenvolupada pels serveis educatius del Museu Egipci. Es tracta d'una oferta educativa adreçada a diferents nivells escolars que proposa visites comentades i tallers –d'enfoc bàsicament artístic- per conèixer tant el conjunt de la col·lecció com cada un dels àmbits geogràfics d'Àfrica, Oceania, Àsia i Amèrica. La visita i taller per a primària *Els colors i els somnis de la Terra* ha estat el més demanat i per a secundària *Fent camí per la vida: rituals de pas*. El curs del 2015-2016 es va tancar al juny al MCM amb un total de 98 grups, dels quals 1.739 eren escolars, 454 adults i 135 acompanyants, sumant un total de 2.328 persones. Al MEB, van ser 33 grups, amb un total de 126 escolars, 601 adults i 30 acompanyants, sumant 757 persones en total. A partir del mes de setembre i amb el nou curs 2016-2017, hem ampliat l'oferta educativa a les dues seus amb tallers

d'experimentació amb un plantejament més lligats a l'antropologia: *Súper-vivència* al MEB ha estat el que més interès ha despertat; al MCM, podem destacar *Kamizumo*, *Terrissaires* i *Construcció d'instruments musicals*. Al mes de juliol, també per a grups, però vinculat al temps de lleure dels **Casals d'Estiu**, vam programar al MEB una àmplia oferta d'activitats amb els jardins Laribal com espai complementari al de l'exposició permanent, amb els jocs, el contes i la plàstica com a nuclis temàtics, i que va comptar amb la participació de 134 persones.

Un altre centre d'interès que hem desenvolupat aquest any 2016 ha estat l'oferta de **visites guiades**. La novetat ha estat les visites d'especialistes realitzades per antropòlegs: *Tabú* i *Cultura-natura* (o *L'home –no és el rei de la naturalesa*) al MCM, i a l'exposició temporal "Ikunde". Al mateix temps, hem continuat oferint les visites per a grups amb concertació prèvia, *Va de joguines*, *caixes de núvia* i *banderes* al MEB i *Un cop d'ull al món* al MCM i que a partir del mes d'octubre hem focalitzat al primer diumenge de mes a les 11.30 h. per tal de combinar-la amb la gratuïtat de l'entrada als museus. Un total de 175 persones s'han interessat per les visites comentades en cap de setmana, com a públic individual. Les àmplies possibilitats de contingut i de reflexió sobre les maneres de veure i entendre del món que ofereixen les nostres col·leccions ens animen a continuar desenvolupant aquesta línia.

Finalment, hem de destacar en temes **d'accessibilitat** el projecte *Museus, diversitat funcional i comunitat* realitzat amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat i en col·laboració amb Barcelona Activa per promocionar la participació dels col·lectius de persones amb diversitat funcional des del treball de proximitat dels equipaments culturals. Es va materialitzar en l'experiència pilot de dues activitats: *Sentir l'objecte* al MEB i *Sentir l'objecte: Àfrica* al MCM, i que s'han incorporat a l'oferta estable d'activitats.

3.5 COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

La missió del Departament de Programes públics en relació a la comunicació del Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona és recolzar el compliment dels objectius estratègics marcats per la Direcció del Museu fent ús dels recursos propis del seu àmbit: la comunicació i la difusió.

El principal objectiu és fer difusió de tota la tasca que fa el Museu (activitats, exposicions, estudis, publicacions, serveis (biblioteca), Museu Nòmada, projectes Internacionals, premis, tasca dels departaments...) per tal que:

- Arribi cada acció a cadascun dels seus públics (ciutadans, col·lectius, associacions, etc)
- Augmenti el número de visitants i participants a les activitats
- Es vagi creant vinculació entre els dos Museus i les activitats que se'n deriven de la nova línia museística.

Per fer possibles aquests objectius s'ha fet difusió de tota l'activitat que ha fet al Museu tant online (premsa digital, xarxes socials, web, material audiovisual, mailings) com difusió convencional (premsa paper, programes impresos, banderoles, pòsters...) i fulls informatius dins del Museu.

Concretament, per assolir poc a poc els requeriments del Museu en la petició de "cosir el Museu Etnològic i Museu de Cultures del Món de Barcelona", i per poder fer difusió de la producció que s'estava fent, s'ha creat, com a punt de partida, una línia comuna als 2 museus i innòcua: línia gràfica senzilla a través d'ícones.

Aquest grafisme recurrent, s'ha fet palès a tota la difusió, tret d'exposicions temporals que han seguit la mateixa línia gràfica que a la sala.

Campanyes treballades en aquesta línia:

- Diumenges ens movem.
- Casals d'estiu.
- Cicles: "Trencadís", "Sherpa-Sonor", "Doc'sNoctàmbuls" , "Tambora, Tijera i quena", "La veu de les pedres", "De l'Imaginat al tangible" .
- Activitats docents.
- Nadal Etnològic: No es treballa la mateixa línia per requeriments de ICUB (ús d'uns elements de comunicació comuns de ciutat).
- Diumenges ens movem: visites guiades d'especialista

Altres accions treballades per anar assolint els objectius:

- Web (petits canvis atès que no es podien fer webs noves):
 - o Museu Etnològic (MEB): www.barcelona.cat/museuetnologic
Reconduir mínimament la navegació per fer petites integracions que contribueixen a vincular els museus; aparició de la secció "Actualitat" amb continguts setmanals; creació d'un calendari on-line. organització de la navegació "Activitats" per grups d'activitats
 - o Museu de Cultures del Món (MCMB): www.bcn.cat/museuculturesmon
L'hermetisme del seu disseny no ha permès fer canvis a la Home ni a les navegacions.
- Xarxes Socials:
 - o Es va fer una proposta a l'inici d'any de dinàmica de feina que volia generar una inèrcia i una freqüència de difusió de continguts propis i aliens, però vinculats amb el museu, per tal de crear hàbits entre els seguidors d'ambdós museus.
 - o Atès la gran quantitat d'activitats participatives, dinàmiques i visuals que es van desenvolupar, es van obrir noves xarxes socials per difondre-les: Periscope i FacebookLive.
- Blog: Creació d'una nova eina de difusió per posicionar els museus entre el públic professional, acadèmic i científic.
- Bases de dades per a mailings: S'han organitzat les BBDD antigues (uns 12.000 registres).
- S'han creat documents de comunicació interns del museu com fulls de valoració, recollida de informació per rebre més informació, peces informant de que som uns museus que treballem per a la sostenibilitat a faristols, roll-ups, vinils...
- Publicacions: S'han fet 2 publicacions de llibres i 2 publicacions menors:
 - o Llibres: Ikunde. Barcelona, metròpoli colonial (297 pàg); El Museu Nòmada (103 pàg)
 - o Publicacions menors (booklets): "Ikunde. Barcelona, metròpoli colonial". 4 idiomes (34 pàg); "Diàlegs amb àfrica". 2 idiomes (30 pàg)

Resultats 2016

Bases de Dades:

- S'han netejat les BBDD antigues del museu (uns 12.000 registres) aconseguint 5.000 contactes reals per a fer mailing i confirmant que volen continuar formant part de la BBDD dels museus.
- S'han aconseguit uns 500 inscrits més que desitgen rebre informació de les activitats dels museus

Web i Xarxes socials:

- MEB: 5.267 seguidors Facebook 2016
- MEB: 2.907 seguidors Twitter 2016
- MCM: 2.127 seguidors Facebook 2016
- MCM: 3.070 seguidors Twitter 2016
- PERISCOPE: Obert al juliol. S'han fet 7 vídeos; s'han aconseguit 13.661 likes en total i un gran número de viewers en cada vídeo.
- Web MCM: 57.598 visites 2016
- Web MEB: 35.915 visites 2016

4. RELACIONS EXTERNES

4.1 PROJECTE EUROPEU SWICH (COMPARTINT UN MÓN D'INCLUSIÓ, CREATIVITAT I PATRIMONI)

EL Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona és un dels deu museus europeus d'etnografia i cultures del món que cooperen en aquest projecte que compta amb l'ajut financer de la Comissió Europea en el marc del programa *Creative Europe* 2014-2020.

Aquest projecte, iniciat al 2014 i que finalitza al setembre del 2018, vol potenciar el paper d'aquests museus com a centres de creació, de trobada cultural, d'innovació discursiva, i de producció de coneixement en base a la col·laboració transnacional i internacional, desenvolupant diverses activitats en relació a sis temes.

"Connectant diàspores d'objectes i persones" és el tema desenvolupat durant el 2016 pel Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona i per altres tres museus socis europeus, el Museo Nazionale Preistorico Etnografico "Luigi Pigorini" de Roma-Itàlia, el Musée Royal de l'Afrique Centrale de Tervuren-Bèlgica i el Weltmuseum de Viena-Àustria.

El Museu Etnològic i de Cultures del Món va desenvolupar durant els mesos de febrer i març uns tallers de grups focals amb persones representatives de la diàspora africana per tal de compartir idees i experiències sobre les representacions i memòries d'Àfrica a partir dels objectes personals i els objectes del Museu.

Posteriorment es el Museu Etnològic i de Cultures del Món va organitzar una trobada internacional a Barcelona (Lab-meeting) amb els representats dels altres tres museus que també havien desenvolupat aquest tema amb l'objectiu de posar en comú les experiències en relació a la connexió entre els membres de les diàspores locals i les col·leccions dels museus.

Finalment, es va produir la mostra "Diàlegs amb Àfrica" exposada a l'aparador i a les vitrines del vestíbul de la seu del carrer Montcada, que es va inaugurar l'1 de desembre i que mostra els resultats dels tallers, i es va publicar un petit llibret que documenta l'activitat i la mostra.

Representants del Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona també van participar en un dels tallers internacionals SWICH organitzat pel *MUCEM de* Marsella

4.2 XARXA DE MUSEUS ETNOLÒGICS I L'OBSERVATORI DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC I IMMATERIAL

Donant continuïtat a la relació amb l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, pertanyent a la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals en la base a l'acceptació del nostre museu com una "Antena" de l'Observatori, durant el 2016 el Museu Etnològic va participar en la primera de la Xarxa de Museus Etnològics, en la qual el museu es va proposar com a col·laborador en una comissió que desenvolupés els aspectes d'autoritat i tesaurus per a la documentació informatitzada de col·leccions etnològiques.

4.3 ESTUDIANTS EN PRÀCTIQUES

Una de les línies de treball del Museu Etnològic i de Cultures del Món és participar en la formació de l'alumnat de la universitat i d'altres institucions acadèmiques, a través de l'acolliment d'alumnes en pràctiques. Aquesta participació contribueix a enfortir les relacions entre el Museu i la comunitat universitària i educativa amb la finalitat de guanyar visibilitat dins de l'àmbit acadèmic. Els alumnes acollits, participen de la dinàmica interna del Museu a través de la integració en diferents projectes segons el departament del Museu. L'estada dels alumnes té un enfoc eminentment pràctic i els permet conèixer la praxi i la metodologia de treball del Museu.

A llarg de l'any 2016 han passat pel Museu Etnològic i de Cultures del Món dos alumnes provinents de la Universitat Autònoma de Barcelona i un de la Fundació Pia Autònoma "Institut Pere Tarrés" d'Educació en l'Esplai.

L'objectiu per al 2017 és incrementar el nombre d'acolliments d'estudiants en pràctiques per fomentar la relació entre el Museu i la comunitat educativa.

5. Recursos

5.1 Pressupost

DESPESES

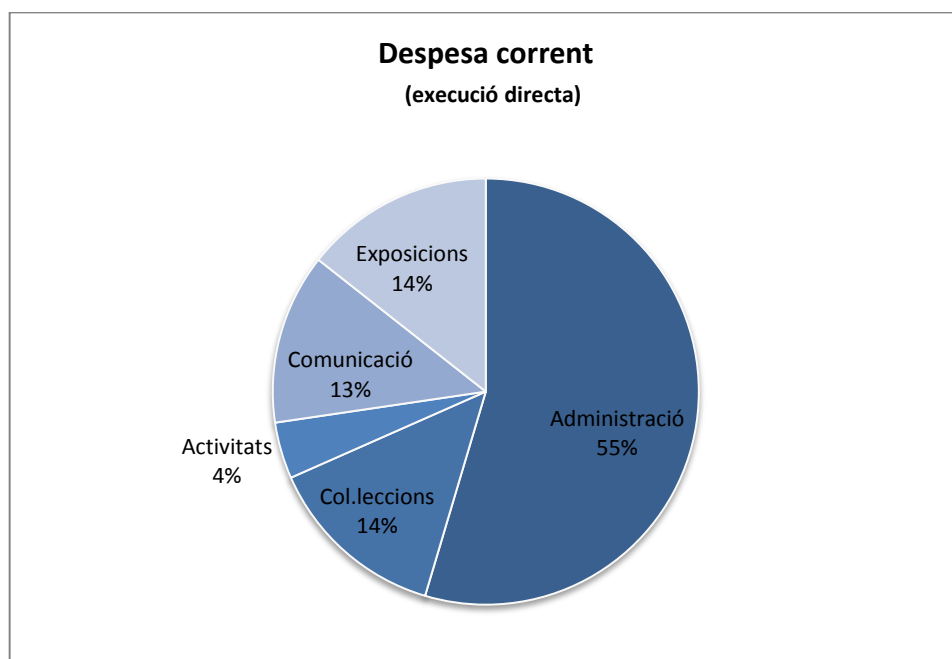
Pressupost despeses corrents executat de forma directa:

Departament	Import Executat	%
Administració	1.219.617,21	54,60
Col·leccions	307.836,22	13,78
Programes públics	706.282,36	-
	Activitats	95.768,61 4,29
	Comunicació	289.302,25 12,95
	Exposicions	321.211,50 14,38
Import total	2.233.735,79	

El pressupost d'**Administració** inclou la despesa dels contractes de seguretat, servei d'atenció al públic i control dels espais expositius, el servei de neteja dels equipaments museístics, el lloguer d'edificis i les compres de materials i la prestació de serveis necessaris pel funcionament general dels equipaments.

El pressupost de **Col·leccions** correspon a les despeses de assegurances del fons patrimonial, transports d'objectes, conservació preventiva, restauració, documentació, catalogació i inventari, manteniment del fons documental, bibliogràfic i d'imatges i desenvolupament de projectes de memòria oral.

El pressupost de **Programes Públics** inclou les despeses de la producció de les exposicions: "Ikunde: Barcelona, metròpoli colonial", "Les cares de Barcelona" i la mostra "Diàlegs amb Àfrica", la gestió del Museu Nòmada, la programació d'activitats educatives i familiars, cicles, tallers i conferències, i la comunicació i difusió de tots els programes a través del web, les xarxes socials i els mitjans de publicitat.

Pressupost d'inversió executat de forma directa:

Adquisició de mobiliari per la sala d'exposicions pl.4 seu Montjuïc	29.861,12
Adquisició equips audiovisuals per la sala d'exposicions pl.4 seu Montjuïc	6.561,78
Instal·lació equips control climàtic seu Montjuïc	8.896,66

Import total	45.319,56
---------------------	------------------

Altres despeses gestionades per altres departaments de l'ICUB

Despeses de manteniment i consums subministrament d'aigua i electricitat seu carrer Montcada	96.033,39
Treballs de reforma pl. 4 d'exposicions seu Montjuïc	91.443,92
Comissions bancàries	1.000,00

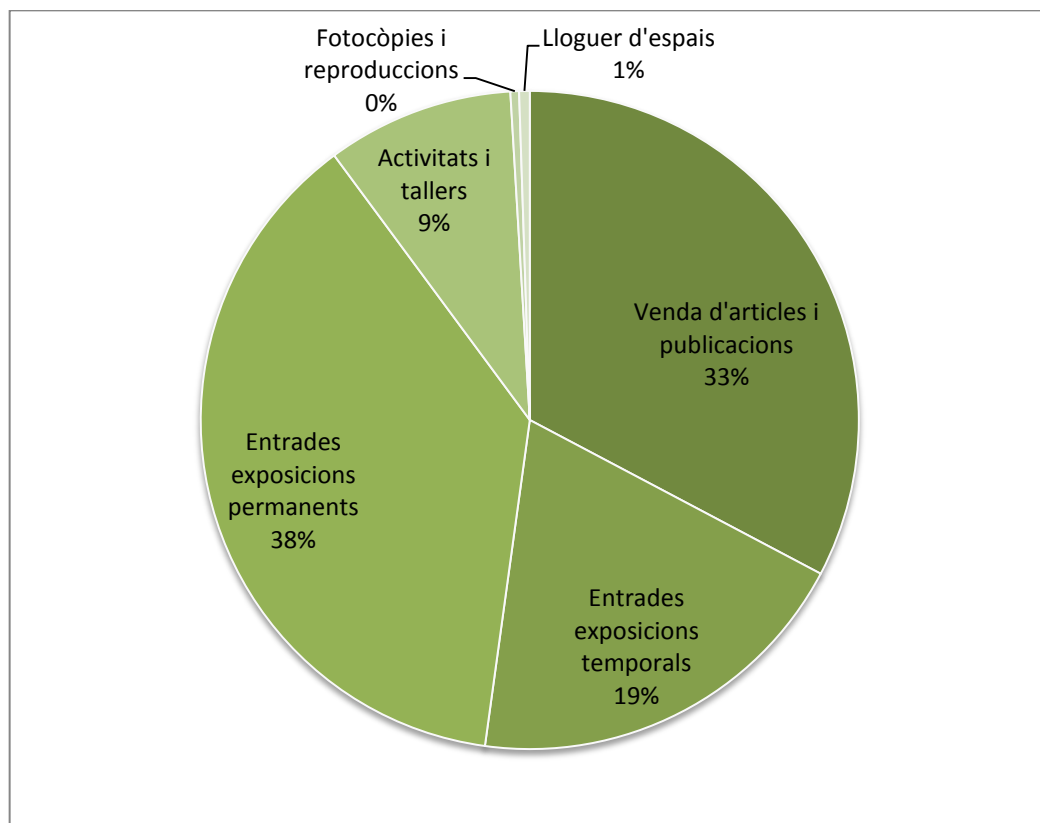
Import total	188.477,31
---------------------	-------------------

Pressupost total executat any 2016	2.467.532,66 **
---	------------------------

*** No inclou la despesa de recursos humans propis*

INGRESSOS

Concepte d'ingrés	Import recaptat	%
Venda d'articles i publicacions	26.843,26	32,74
Entrades exposicions temporals	15.941,85	19,44
Entrades exposicions permanents	30.905,25	37,69
Activitats i tallers	7.534,28	9,19
Fotocòpies i reproduccions	348,43	0,42
Lloguer d'espais	425,00	0,52
Import total ingressos 2016	81.998,07	

5.2 Recursos Humans

La plantilla que gestiona les diferents seus que conformen el Museu Etnològic i de Cultures del Món de Barcelona ha sofert alguns canvis i incorporacions al llarg de l'any 2016. Al desembre, l'equip de treballadors era de 14 persones organitzades d'acord amb el següent organigrama:

